

Het Evangelie centraal

HET EVANGELIE CENTRAAL

KRUIS EN OPSTANDING VAN JEZUS

D.A. CARSON

Vertaald door Kees de Wildt

TGC – Samen voor het Evangelie 1

Deze reeks verschijnt onder redactionele verantwoordelijkheid van The Gospel Coalition Nederland & Vlaanderen.

TGC Nederland & Vlaanderen richt zich op de vernieuwende doorwerking van het Evangelie van Jezus Christus, Gods Zoon, Heer van hemel en aarde, in kerk en maatschappij.

Omslagontwerp: Brainstorm

Vormgeving binnenwerk: Gewoon Geertje

Vertaling: Redactie bureau Kees de Wildt, Dordrecht

Redactie: William den Boer en Kees van Kralingen

ISBN 9789492433565

NUR 703

Oorspronkelijke uitgave: D.A. Carson, *Scandalous. The Cross and Resurrection of Jesus*

Copyright © 2010 by D.A. Carson

Published by Crossway, a publishing ministry of Good News Publishers

Wheaton, Illinois 60187, USA

Nederlandse uitgave © 2020 Brevier Uitgeverij, Kampen / The Gospel Coalition

Nederland & Vlaanderen

Bijbelteksten zijn overgenomen uit de Herziene Statenvertaling editie 2016.

www.brevieruitgeverij.nl

www.tgc nederland.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor

JoyJoy

INHOUD

Woord vooraf	11
1. De viervoudige ironie van het kruis – Mattheüs 27:27-51a	15
De man die bespot wordt als koning, is de koning (Matth. 27:27-31)	18
De man die volkomen machteloos is, is machtig (Matth. 27:32-40)	23
De man die zichzelf niet kan verlossen, verlost anderen (Matth. 27:41-42)	30
De man die het uitschreeuwt in vertwijfeling, vertrouwt op God (Matth. 27:43-51a)	37
2. Het hart van de hele Bijbel – Romeinen 3:21-26	45
De plaats van deze passage in Romeinen	46
Wat Paulus wil bewijzen in Romeinen 3:21-26	55
Conclusie	82

3. De vreemde overwinning van een geslacht Lam –	
Openbaring 12	87
Johannes schetst de aanleiding tot satans woede (Openb. 12:1-9)	93
Johannes geeft de redenen voor satans woede (Openb. 12:10, 12-17)	104
Johannes geeft aan hoe christenen satans woede overwinnen (Openb. 12:11)	112
Zij hebben hem overwonnen door het bloed van het Lam (Openb. 12:11a)	113
Zij hebben hem overwonnen door het woord van hun getuigenis (Openb. 12:11b)	119
Zij hebben hem overwonnen, doordat zij hun leven niet hebben liefgehad tot in de dood (Openb. 12:11c)	122
Conclusie	124
Gebed	127
 4. Een wonder vol verrassingen – Johannes 11:1-53	 131
Jezus ontvangt een wanhopige smeekbede om hulp en toont zijn liefde door te wachten (Joh. 11:1-16)	133
Jezus komt in aanraking met een verschrikkelijk verlies en troost in dit verdriet door de aandacht op zichzelf te vestigen (Joh. 11:17-27)	144
Jezus treedt de onverbiddelijke dood tegemoet en toont zijn soevereiniteit erover in toorn en tranen (Joh. 11:28-44)	150
Jezus gaat tegen de morele en geestelijke dood in en geeft leven door zelf te sterven (Joh. 11:45-53)	157
Conclusie	161

5. Twijfel aan de opstanding van Jezus – Johannes 20:24-31	165
De uitroep van een teleurgestelde scepticus (Joh. 20:24-25)	172
Aanbidding door een stomverbaasde scepticus (Joh. 20:26-28)	176
De functie van een bekeerde scepticus (Joh. 20:29-31)	189
Conclusie	193
Tekstregister	197

WOORD VOORAF

Niets staat centraler in de Bijbel dan de dood en opstanding van Jezus. De hele Bijbel scharniert rond één weekend in Jeruzalem, ongeveer tweeduizend jaar geleden. Pogingen om de Bijbel te verstaan die niet langdurig stilstaan bij de plaats van de kruisiging en opstanding van Jezus in het geheel, zijn gedoemd te mislukken en in het beste geval een oefening in irrelevantie. Jezus' eigen volgelingen verwachtten niet dat Hij gekruisigd zou worden en zij verwachtten zeker niet dat Hij weer zou opstaan. Maar na dit hele gebeuren was hun denken en houding zo getransformeerd dat ze zagen dat het absoluut onvermijdelijk was dat Jezus aan een kruis zou sterven en een leeg graf zou achterlaten. Werkelijk alles in hun leven was veranderd.

Hoezeer de Bijbel de historiciteit van deze gebeurtenissen ook benadrukt, ze worden nooit beschouwd als louter feiten – zeker, behoorlijk verrassende feiten – waarvan het ons vrij staat er zelf betekenis aan te verlenen. Het is net zo belangrijk dat wij weten wat deze gebeurtenissen betekenen als dat we weten dat ze hebben plaatsgevonden.

Dit boek is een bescheiden poging om niet alleen samen te vatten wat er gebeurd is, maar ook wat dit betekent – kortom, om een inleidende verklaring te geven van het kruis en de opstanding. Ik doe dit door uiteen te zetten wat enkele van de vroegste getuigen van Jezus' dood en opstanding daarover hebben geschreven.

De woorden van deze getuigen zijn bewaard gebleven in de Bijbel. De hoofdstukken in dit boek zijn verklaringen van vijf Bijbelgedeelten die op deze vragen ingaan.

In de loop der jaren ben ik in de gelegenheid geweest tal van Bijbelgedeelten uit te leggen die Jezus' dood en opstanding verkondigen. Deze vijf toespraken hield ik op een Resurgence-conferentie in Mars Hill in Seattle in december 2008. Ik ben Mark Driscoll en de mensen van het Henry Center dankbaar dat zij deze conferentie organiseerden. Andy Naselli ben ik bijzonder dankbaar dat hij dit manuscript wilde proeflezen en het register samenstellen, die deze toespraken in uitgeschreven vorm nuttiger maken dan anders het geval zou zijn geweest.

D.A. Carson

Trinity Evangelical Divinity School

Toen namen de soldaten van de stadhouder Jezus met zich mee in het gerechtsgebouw en verzamelden heel de legerafdeling om Hem heen. En toen zij Hem ontkleed hadden, deden zij Hem een scharlakenrode mantel om, vlochten een kroon van dorens, zetten die op Zijn hoofd en gaven Hem een rietstok in Zijn rechterhand. Zij vielen op hun knieën voor Hem neer en bespotten Hem met de woorden: Gegroet, Koning van de Joden! Ook bespuwden zij Hem, pakten de rietstok en sloegen Hem op Zijn hoofd. En toen zij Hem bespot hadden, trokken zij Hem de mantel uit, trokken Hem Zijn kleren aan en leidden Hem weg om Hem te kruisigen.

Mattheüs 27:27-31

1. DE VIERVOUDIGE IRONIE VAN HET KRUIS

MATTHEÛS 27:27-51A

Over het algemeen was hij een heel goede koning. Hij verenigde de nogal uiteenlopende stammen, bouwde de natie op en vestigde een dynastie. Persoonlijk was hij moedig, hij bouwde ook een formidabel verdedigingssysteem op en beveiligde de grenzen van zijn land. Hij bleek een bekwaam bestuurder en over het algemeen regeerde hij op rechtvaardige wijze. Alsof dat nog niet genoeg was, was hij ook nog een talentvol dichter en muzikant.

Op middelbare leeftijd verleidde hij echter een jonge buurvrouw. Om wat beter te begrijpen hoe pervers dit kwaad was, moeten we er even aan denken dat de man van deze jonge vrouw op dat moment ver van huis was en aan het front voor de koning vocht. Door deze onenightstand werd de vrouw zwanger en liet dat de koning weten. Hij was nogal oplossingsgericht en dacht dat hij ook dit wel kon oplossen. Hij stuurde een boodschapper naar het front en vroeg de militaire bevelhebber de jongeman naar de hoofdstad terug te sturen, zogenaamd met een boodschap voor de koning. Natuurlijk gehoorzaamde de jongeman, maar hij ging niet naar huis om bij zijn vrouw te slapen. Op de een of andere manier had hij het gevoel dat hij daarmee zijn kameraden aan het

front in de steek zou laten. De jongeman sliep alleen op de binnenplaats van het paleis, gereed om naar het front terug te keren. Toen besepte koning David dat men zijn misstap zou ontdekken. Daarom stuurde hij een geheime boodschap terug naar de bevelvoerende officieren aan het front, een boodschap die deze jongeman zelf overbracht. Een boodschap die zijn doodvonnis inhield. De officieren zouden een schermutseling organiseren, waarbij met iedereen in de eenheid, behalve de jongeman, een geheim teken werd afgesproken waarna ze zich moesten terugtrekken. Het onvermijdelijke gebeurde: toen de eenheid zich terugtrok, bleef de jongeman alleen achter in de schermutseling en kwam om. Kort daarna trouwde de koning met de zwangere weduwe. David dacht dat hij wel wegg kwam met zijn zonde.

God stuurde de profeet Nathan om hem hiermee te confronteren. Hoewel hij een getrouw profeet was, besloot Nathan dat hij de vorst beter met de nodige voorzichtigheid kon benaderen en daarom begon hij met een verhaal. Hij begon zo: 'Uwe majesteit, in het land ben ik op een moeilijk geval gestuit. Er zijn twee boeren en zij zijn burenen. De ene is stinkend rijk. Het aantal dieren in zijn kuddes is niet te tellen. De andere kerel is een boer die slechts in eigen levensonderhoud kan voorzien. Hij heeft één lammetje, dat is alles. In feite bezit hij dat lam al niet eens meer. Er kwamen bezoekers langs bij die rijke man. In plaats van zijn gastvrijheid te tonen door een van de dieren van zijn eigen kuddes te slachten en daarmee een feestmaal te bereiden, heeft hij dat ene lammetje van dat keuterboertje gestolen. Wat denkt u dat hieraan moet worden gedaan?'

David was verontwaardigd. Hij zei: 'Zo waar de HEERE leeft, voorzeker, de man die dat gedaan heeft, is een kind des doods! En dat oilam moet hij viervoudig vergoeden, omdat hij dit gedaan heeft en geen medelijden had' (2 Sam. 12:5-6). David besepte absoluut niet hoe pijnlijk ironisch zijn uitspraak was. Nathan wist

het natuurlijk wel, de schrijver wist het, God wist het en de lezers weten het – maar David kon de vreselijke ironie van zijn eigen woorden pas ontdekken toen Nathan zei: ‘U bent die man!’ (vs. 7).

Iedereen weet wat ironie is. Bij ironie bedoel je het tegenovergestelde van wat je letterlijk zegt. Een spreker kan ironie natuurlijk bewust inzetten. In een ander geval, zoals hier, heeft David er geen idee van dat zijn woorden ironisch zijn, totdat zijn huichelarij is onthuld. Hij denkt dat zijn woorden laten zien dat hij een principiële rechter is, die juiste en eerlijke beslissingen neemt, maar in het licht van zijn verborgen leven laat hij zich slechts zien als een ellendige huichelaar. In hun context blijken deze woorden in werkelijkheid een uiterst scherpe veroordeling van de man die denkt dat hij door deze woorden laat zien dat hij een rechtvaardig man en een goede koning is.

Soms is ironie natuurlijk gemeen, op andere momenten ontstellend grappig. Maar we weten allemaal dat ironie, vooral in een verhaal, een krachtig middel kan zijn om een situatie scherp in beeld te brengen. Heel vaak is het juist de ironie die de lezers duidelijk maakt wat er in een verhaal werkelijk aan de hand is. Ironie geeft een verhaal een diepte en kleur die er anders aan zouden ontbreken.

In het Nieuwe Testament zijn het vooral Mattheüs en Johannes die ironie inzetten. In de passage die voor ons ligt, maakt Mattheüs duidelijk wat er gebeurt als Jezus gekruisigd wordt. Vier keer gebruikt hij grote ironie om oplettende lezers te laten zien wat er *werkelijk* gebeurt.

Sta me toe u de context in herinnering te brengen. Op dit punt heeft Jezus zo’n twee of drie jaar in de publieke belangstelling gestaan, de jaren waarin Hij in het openbaar werkzaam is geweest. Nu is Hij echter in aanvaring gekomen met de godsdienstige en politieke autoriteiten. Ze nemen aanstoot aan zijn populariteit, ze vrezen zijn potentiële politieke macht en ze wantrouwen

zijn motieven. Ze vragen zich af of het toenemende aantal van zijn volgelingen niet zou kunnen leiden tot een opstand tegen de heersende supermacht van die tijd, het sterke Romeinse Rijk – en een conflict met Rome kon immers maar tot één uitkomst leiden. Daarom moet Jezus verpletterd worden. Ze zorgen voor een corrupte rechtbank, verklaren Jezus schuldig aan verraad en slagen erin om de sanctie van de Romeinse stadhouder te krijgen om Jezus door middel van kruisiging te laten executeren. Dit alles, zo dachten ze, was politiek gezien noodzakelijk en in godsdienstig opzicht het beste.

Op dit punt (Matth. 27:27) duiken we het verhaal in, direct na het uitspreken van het vonnis. In die tijd zat een gevangene niet lang in een dodencel. Nadat een doodvonnis was uitgesproken, werd de gevangene binnen enkele uren of hooguit enkele dagen opgehaald en ter dood gebracht. In de tekst die voor ons ligt, zien we dat de soldaten Jezus voorbereiden op een onmiddellijke kruisiging. Terwijl Mattheüs het verhaal vertelt, laat hij ons viermaal nadenken over de diepgaande ironie van het kruis.

De man die bespot wordt als koning, is de koning (Matth. 27:27–31)

Blijkbaar is Jezus al eerder geselsd, als onderdeel van zijn ondervraging. Onmiddellijk na het vonnis tot kruisiging werd Jezus opnieuw geselsd (vs. 26). Dit was een standaardprocedure; het was gebruikelijk om gevangenen te geselen, voordat ze werden meegenomen om gekruisigd te worden. Maar wat er in de verzen 27 tot 31 gebeurt, is *niet* de normale procedure. Het lijkt meer op kazernehumor. De soldaten van de stadhouder verzamelen zich, ontdoen Jezus van zijn kleding, doen Hem een soort scharlaken kleed om en doen alsof Hij een koninklijke figuur is. Ze vlechten enkele takken van een doornplant met lange stekels in elkaar. Ze

drukken die op zijn hoofd als een wrede doornenkroon. Ze geven Hem een staf in zijn hand en doen alsof het een scepter is. Afwisselend buigen ze voor Jezus in spottende eerbied en slaan ze hem met een brute wreedheid, terwijl ze roepen: 'Gegroet, Koning van de Joden!' Ze completeren hun toejuiching door in zijn gezicht te spugen en hem voortdurend met de scherts-scepter te slaan. Schor en spottend gelach vult de ruimte, totdat de soldaten hun spelletje zat zijn. Ze zijn klaar met het uitlachen van Hem als de koning van de Joden. Ze doen Hem zijn eigen kleren weer aan en leiden Hem weg om gekruisigd te worden.

Maar Mattheüs weet het, zijn lezers weten het en God weet het: Jezus *is* de koning van de Joden. Voor het geval we dit thema toch gemist mochten hebben, herinnert Mattheüs ons er nog twee keer aan in de volgende verzen: de *titulus*, de beschuldiging tegen Jezus, is boven zijn hoofd aan het kruis genageld: 'DIT IS JEZUS, DE KONING VAN DE JODEN' (vs. 37). De spotters verwerpen Hem in vers 42 nog steeds als koning van Israël. Belangrijker nog: Mattheüs heeft dit thema door heel zijn Evangelie heen al duidelijk gemaakt. Zijn allereerste vers luidt: 'Het geslachtsregister van Jezus Christus, *de Zoon van David*, de Zoon van Abraham' (1:1). De genealogie die daarop volgt, is enigszins kunstmatig opgesplitst in driemaal veertien namen, waarvan de middelste veertien de jaren bestrijken waarin de Davidische dynastie in Jeruzalem regeerde. Zelfs het getal veertien is een aanduiding in code voor de naam 'David'. Alle oudtestamentische beloften die vooruitblikken naar de komende Davidische koning, komen voort uit 2 Samuël 7, dat verankerd is in Davids leven rond 1000 voor Christus. Bijna driehonderd jaar later verwacht de profeet Jesaja iemand die op de troon van zijn vader David zal zitten, die ook genoemd zou worden: 'Wonderlijk, Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vrededorst' (Jes. 9:5). Mattheüs sluit in zijn openingshoofdstuk aan bij deze oudtestamentische verwachting. In het tweede hoofdstuk

vragen de wijzen: 'Waar is de Koning van de Joden die geboren is?' (2:2).

Als Jezus zijn openbare bediening begint, spreekt Hij voortdurend over het koninkrijk – over het karakter, het aanbreken, de belofte en de voltooiing ervan. In enkele van de zogenaamde 'koninkrijksgelekenissen' maken de verhalen die Jezus vertelt duidelijk dat Jezus zelf die koning is. Dit thema komt ook aan de orde in het proces voor Pilatus. In 27:11 vraagt stadhouder Pilatus aan Jezus: 'U bent de Koning van de Joden?' Daarop zegt Jezus tegen hem: 'U zegt het.' Hoewel dit een bevestigend antwoord is, getuigt het toch van een zekere aarzeling, want Jezus weet heel goed dat Hij *geen* koning is op een manier die Pilatus vrees inboezemt. Zijn heerschappij betekent geen militaire dreiging voor de keizer. Ook al beweert Jezus de koning van de Joden te zijn, toch ziet Pilatus zelf al snel in dat Hij geen directe politieke bedreiging vormt en hij probeert Hem los te laten. Toch ligt zijn bekentenis er wel en wordt Jezus veroordeeld op grond van de aanklacht van het halsmisdrijf van verraad.

Terwijl de soldaten de spot drijven met Jezus als koning van de Joden, is het heel duidelijk dat Mattheüs het weet, dat zijn lezers het weten en dat God het weet dat Jezus de koning van de Joden *is*.

Als je nauwkeuriger kijkt, zie je wel *twee* lagen van ironie. De spot van de soldaten was ironisch *bedoeld*. Terwijl zij uitroepen: 'Gegroet, Koning van de Joden!' bedoelen ze precies het tegenovergestelde: Jezus is *geen* koning, maar een nogal aandoenlijke misdadiger. Ongetwijfeld beschouwen de soldaten hun humor als kostelijke ironie. Maar Mattheüs ziet nog diepere ironie. Terwijl de soldaten Jezus vernederen als een aandoenlijke misdadiger, vertellen de woorden die ze gebruiken de waarheid, het tegenovergestelde van wat ze bedoelen: Jezus is *werkelijk* de koning. Daarom gaat het juist in dit gedeelte: de man die bespot wordt als koning *is* de koning (vs. 27-31).